

Megjelenik a lap **Temesvá-**
rott minden **kedden**.

Előfizetési díj akár helyben,
akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap ház-
hozordásáért rendelést tehetnek
a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros,
bécsi utca 69. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetheti helyben a szer-
kesztőségénél, vagy a helybeli könyv-
kereskedésekben; vidéken min-
den cs. kir. postahivatalnál a szer-
kesztőséghez utasítandó bérmentes
levelekben.

Hirdetések minden közhasználat-
ban lévő nyelven fölvetetnek. A
beiktatásért minden három hasábos
egyes sorért 4 p. vagy 7 uj kraj-
cárnyi díj számítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bé-
csi utca Uhrmann Márton
műkereskedésében.

Kedd, március 29. 1859.

13. szám.

Második évi folyam.

A magyar-óvári gazdasági tanintézetéről.

Majd azoknak, kik jövőre a nevezett tanintézetbe
fölvétetni kívánnak, ismertetősül; majd a szülőknek, kik
gyermeküket a rendszerezett gazdaságra beavattatni
ohajtják, fölvilágosításul; majd pedig megnyugtató
íróm e sorokat azoknak, kik ez ügyben utasításért meg-
kerestek. A „Delejtő“ ama szerencsés helyzetben van,
melynek minden oldalát gazdasági ágazatok sugározzák
körüli, melynek vidékéről az említett intézetbe sokan
megjelentek: nem leendő tehát fölösleges az iránypon-
tokat ép e lapban közölni; de látogatják azt csehek,
morvák s németek is, látogatják bárók, grófok, sőt ka-
tonai magasabb rangú s papi egyéniségek is: tehát a
gazdasági közérdek is igényli, hogy az általános föl-
tétek általános ismeretre jussanak.

A tannyelv német; a lakás és élelmezés majd kö-
zös az intézet arra választott helyiségében, hol mind-
annyian szigorú erkölcsi felügyelet alatt vannak; majd
pedig tetszés szerinti elhelyezkedés a polgári házakban,
hol a szegényebb sorsúak többen is ellaknak egy szo-
bában. A fegyelom minden tekintetben pontos felügye-
lés tárgya. Fölvételi föltétek:

Érett és tanulniképes kor, hivatás, ipar, szorgalom
és erkölcsösség. Az intézet megkeresésénél felmutatandók:
a felgymsiumi vagy realtanodai tudományokból siker,
vagy legalább a matematikai és természettudományokbani
jártassági bizonyítvány; a gazdasági tudományoknak
legalább egy évnyi gyakorlása, — hol azonban kivéte-
les esetek is fordulhatnak elő; a megkereső legyen leg-
alább 17 éves s jó erkölcsi bizonyítvánnyal ellátva;
s hogy szülői vagy gondnokai beleegyezttével teszi e
lépést, vagy pedig legyen teljes koru; különben a föl-
vételt a vizsgálati képesség is elősegítheti.

A fölvételre következő 8 nap alatt a tandíj, —
mely a két első félévre negyven negyven pfr., a kö-
vetkezőkre pedig husz husz pft. pontosan lefizetendő.
Kivételes esetekben az ettöli fölmentés az igazgatóság
utján történik. A téli félév oct. 16. kezdődik, vége
márc. 15. van, a nyári april elején s végeztetik aug.
31. — Irott bizonyítványokkal nem mentett elmaradá-
sok kizáratást is vonhatnak magok után. A tanfolyamot
mindenki csak két év alatt végezheti; az első év tan-
tárgyai: a természettan, mathesis, növényisme, barmá-
szat, szarvasmarha-és juhtenyésztés; második évre es-

nek: a mezei gazdaság egyéb ismeretei, a technologia,
építészet, baromgyógyászat, mechanika sat., időörvidi-
tést, vagy a kellő gyakorlottság következtében némely
tárgyaktöli fölmentést csak a tanári testület engedhet.
Hanyag iskolázás, vagy elmaradások, figyelmeztetés,
intés, sőt kizáratással is büntettetnek, s pedig vagy
kiszabott időre, vagy végképen. Megjegyzendő azonban,
hogy akár valaki önkényt hagyja el az intézetet, akár
pedig vétségek következtében legyen kénytelen azt el-
hagyni: a lefizetett tandíj egyik esetben sem szolgál-
tatik vissza.

Az intézettől egy napra távol lehetni kellő eset-
ben az igazgatóság megengedi, egyébiránt akár ön-
kénytes elmaradás, akár betegségokozta marasztalás,
vagy bármily nemü mulasztás mindenkor irott bizo-
nyítvány és előleges bejelentéssel igazolandó.

Év végével a vizsgálatokon minden hallgató min-
den tantárgyból jelen tartozik lenni. Fölmentés nyomos
okok következtében a tanári kar által engedélyezhető;
oda értvén mikép a tanulókat mindig ama tárgyak kö-
telezik, melynek hallgatására magokat beiratták.

A tanulók gyakornokoknak neveztetnek, számok
rendesen 200 körül jár. Az intézet ezek számára jól
rendezett könyvtárral is el van látva. A terem bizo-
nyos napokban és órákon a könyvtárnok örökése mel-
lett minden héten nyitva áll. Ki könyvet akar, a könyv-
tárnokhoz fordul, ez kölcsönözhet is, de a kivett
könyvek legfölebb 4 hét lefolyása alatt épen és tisztán
adandók vissza.

A gyakornokok nem csak az intézet szántóföldeit,
kerteit látogathatják, hanem a kezelés módját is meg-
szemléltetik: azonban az ültetvényeket megkárosítani,
a munkásokat zavarni, barmokat zaklatni, vagy bármi
helyiségi rendetlenséget okozni keményen tilalmaztatik.
A gyárba vagy műmalomba csak tisztviselő vezetése
mellett juthatni: mi leginkább azért történik, mert mind-
kettő folytonos működésben levén, s különös gond és
szakemberek által kezeltetvén, a nemértök által a
munka csak hátráltathatik, míg illetékes vezető utmutatása
és fölvilágosítása következtében minden ily látogatás
haszonra fordíthatik.

A csend és rend fentartására a tanulóknak magá-
tól értetik, hogy kellő figyelem fordítsanak ezek tartoz-
nak a fölvételhez, az oktatáshoz és végül eszközeihez:
nézzük most közelebről a kürend és erkölcsösséget

fontartó szabályokat, mik szintén nem kisebb figyelmet és följegyzést érdemelnek. Céljok miként látandjuk : hogy a szülék a könnyelműségből származható nagyobb költségektől megmentessenek, az ifjak pedig megóvassanak mindattól, mi a becsület kérdésében rájuk nézve bármily esetben is bélyeg gyanánt tapadhatna, de óvó szer az üzér és mesterembereket tekintve is, nehogy a meggondolatlan hitelezés által sajátjokat is kockáztassák, s a szabad gyakorlás által az ifjúságot is hasonló merényekre szoktassák. Lássuk a főbb pontokat.

A tanulók az ország törvényeinek is alárendelvék; nyilvános helyeken tehát szigoruan tiltva van mindaz, mi a policiai hatóság intézményeivel ellenkezik; azokat tisztelni, s nekik mindenben engedelmességek tartoznak. Egyébiránt eltekintve a politikai hatóság büntetéseitől ott, hol utcákon vagy bármily nyilvános helyeken éji kalandozás, korcsmározás vagy bárminemű erkölcstelen magaviselet adja magát elő : az intézet kötelességének és jogának tartja a bünöncöt saját fegyelmi hatalmával is megfenyíteni. A szavak kissé szigoruan hangzanak; de ha elgondoljuk, hogy az ifjak nem katonamentesek, vagy ez kivételkép a legjobbak néhányára terjed csak ki, hogy az e pontbani szabad póráz mind szülét mind tanulót igen fájdalmasan sujthatna, s hogy a megszőkottság egy életre szóló káros eredményt okozhatna : minden szülének csak örvendenie kell, hogy az ifjúság nyilvános életére is szigoru gond és figyelem is fordittatik.

A vallás gyakorlása s az azt megillető dolgok tiszteletben tartása szintén gondos figyelem tárgya az egész ifjúságra nézve. A lázítás, titkos társalgás, zavargás, verekedés, tiszteletlenség az előljároság iránt, másoknak megsértése, megbántása vagy egymás lealacsonyítása, iszakosság, többször és engedély nélkül történt tanóra-mulasztás, vagy az intézet helyétől önkényes eltávozás elutasítással büntetetik. Tartoznak tehát rögtön és hiven minden az igazgatóság útján ez értelemben történhető figyelmeztetés avagy intézkedésnek engedelmességek.

Minden tanulónak kötelességében áll : a lak és élelmezési bért, vagy bármi néven nevezett szükséges tartozását minden hónap lefolytával azonnal kifizetni. Ha a tartozások lerovásának elmulasztása miatt a panasza az igazgatóság elé kerül : az kötelességének tartja nemcsak fizetési határidőt szabni, hanem jogában álló erkölcsi hatalmát is érvényesíteni. Többszörös adósság csinálásra elbocsátással fenyegetés, ennek sikertelensége után maga az elbocsátás vagyis az intézetből kizáratás következik.

Hogy azok, kik élvezet vagy élet viszonyánál fogva a tanulókkal összeköttetésben állhatnak, szintén irányozhassák magokat a hitelezésben : a szolgabírói hivatal a következő rovatot határozza meg és teszi nyilvánossá ;

Nem szabad hitelezni vendéglősnek	20 fton felül.
” ” ” kávésnak	5 ” ”
Kalmár, szabó, csizmárnak	15 ” ”
Kéztyűs vagy mosónőnek	5 ” ”

Lakást nem fizetés esetében második hónapra ki sem tartozik hitelezni.

Fuvarozó, lókölcsonzó, dohányárus készpénz nélkül mitsem tartozik kiszolgálatni.

Kölcsonnt adni tanulónak senkinek sem szabad.

Hogy pedig mindezen ügyben előfordulható esetekre kellő figyelem fordittathassék : tartozik minden tanuló lakását azonnal bejelenteni, kik pedig magában az intézetben vesznek lakást, kötelezvék az ott kijegyzett számot hiven megtartani.

A szabályokat átlépők, szigoru büntetéseknek vannak alávetve. Figyelmeztetéssel maga az igazgató is elbocsáthat, a tanári kar sujthat a bizonyítványban, figyelmeztethet, fenyegethet, s véglegesen vagy bizonyos időre el is bocsáthat.

A tanfolyam bevégezte után kellő sőt lélekismeretes dolog, hogy a tanuló előhaladásáról tett bizonyítvánnyal is etláttassék. Ez ily renddel történik :

Ki az intézetet elhagyni szándékszik, kötelességévé tétetik magát 8 nappal hamarabb bejelenteni az igazgatóságnál, ki a bejelentő szándokát nyilvánossá teszi. Ki uj félév kezdetével kilépési szándékát nem nyilvánítja; tartozik annak előadásait hallgatni, s a rá eső tandíjat lefizetni. A távozási bizonyítványba a tanári testület által fölvetetik, a szorgalom, a tanórákon megjelenés mivolta, a gyakorlati téreni ügyesség, a vizsgálatbani részvét és annak eredménye, végre az ifjunak erkölcsi magaviselete. Távozási bizonyítvány csak akkor adatik ki, ha az ifju a fő tantárgyakból, u. m. gazdászati és erdőszetből, ha a technologia és baromorvoslásból vizsgálatot adott.

Minden félévben, s pedig minden tanulónak kiadatik a bizonyítvány, ha azt kivenni kívánja; ha ki a félév multával ohajt bizonyítványt, csak sorozati kivonatot nyer osztályából; azonban ismételt vizsgálat után ez a félévi rendes bizonyítvánnyal beváltható.

A ki a tanári testület beleegyeztével semmi vizsgálatnak sem veti magát alája ; az csak oly bizonyítványra tarthat igényt, mely azt hitelesíti, hogy az intézeti előadásokat hallgatta.

B.—

Mommsen Tivadar római története. *)

(Folytatás.)

Az uralkodó aristocratia a tartományoknak az állam szerkezetéveli összeköttetésének feladatával nem birt még; a nagy befolyásu családoknak csak alkalmat adtak, a meghódítottak kirablására vagy könnyű hátraháboru általi hamar meggazdagodhatásra. Nem sokára lettek ott álló seregek szükségessékké, melyek a romai életnek összefüggésétől mindinkább elválva, mindinkább a hadvezér személyéhez köttettek. Romának uralkodása azon vidékekben általános méltatlanság volt, minthogy még a magához tartozókat sem volt képes a szárazföldi s tengeri rablók ellen védeni. — Itáliának romai

*) Lásd a Delejtű 8. számát.

állammá való átalakulása is nem egészen vitethetett véghez. Az ó kornak államképző elve lényeges hiányban szenvedte. Az állam egyáltalában a város volt; a mi azon kívül feküdt, a politikai életben semmi rész sem vön. Mennél hatalmasabbak lettek az uralkodó családok Romában, annál mélyebben lesülyedtek az italiai városok az elnyomottak sorába. A képviselői állam fogalma, mely egyedül képes politikai életet egy nagyobb ország felett elterjeszteni, az ókornál ismeretlen volt, s ezen hiány végtére valamennyi köztársaságok enyészetét hozta elé. A régi állapotok tartósak voltak, míg a kormány korlátlanul a senatus kezében volt; de mihelyt a fővárosi pór nép előtt hatalma tudva volt, s az a törvényes demokratiai formákat gyakorlatilag használta, ezen rendetlen tömeg labda lön mérész demagogok kezében. Még egészségtelenebbek voltak a polgári intézkedések. A szabad pórend nagy részint eltűnt, a nagy földbirtok tulnyomólag egyes családok kezeiben volt, melyek azt mint ültetménybirtokosok rabszolgák által műveltették. A falusi proletariatus még veszélyesebb volt a fővárosinál. A senatus uralkodó aristocratiája mellett egy másik rend alakult, a tökepénzesek, kik minden hazafiui érzelmőt mentek, az állam-alkotmányt egyedül nyereszetre kibányászták. Ezek a senatussal egyetértettek, míg ez céljaiknak használt, de hamar kószek voltak, az ellenzékhez csatlakozni, mihelyt érdekeik elősegítése ígértetett nekik. — A polgári állapotok csak egy nagyban intézett gyarmatosítás által javíthatók meg, mely által a proletariatus ismét munkás pórenddé változtatott, részint a polgárjognak Italia feletti kiterjesztése által. Az elsőnek ama nagy ültetménybirtokosok ellenzetén kelle hajótörést szenvednie, kik az állam szokott jogigényét a hosszan tartott bírás által államjóságokból magánbirtokká változott jóságaikra nem ismerhették meg, a másíknak a fővárosi pór nép ellenzetén, mely ily kiterjedt versenynek nem kedvezhetett, minthogy éppen a polgárjognak képviselés általi szerkezetéről nem gondolkodtak. Minden ezen értelembeli javításnak végtére hatalom-szabályokhoz kellett vezetni, azon okból még jóindulatu hazafiak is idegenséggel viseltettek iránta. De midőn a háborukban, melyek közvetlenül a puniakra következtek, az uralkodó rendnek ügyetlensége s önzése az eddigi tiszteletet aláasta, a kísérletet még is tenni kellett. Az egy conservatív államférfitől Tiberius Grachusól indult ki. — Az államjóságok felosztása a fennálló alkotmány változtatása nélkül vitethetett véghez. Komoly igazgatási kérdés volt ez, melynél, bár milyen is volt az eldöntés, nehéz visszásságok mutatkoztak. A tulajdon ugyan nem sértetett meg. Hogy az állam tulajdonosa volt az elfoglalt földnek el volt ösmerve, s annak irányában a romai jog szerint elvülésnek nem volt helye; de bár mit mondott a jogász, az üzér a szabályt a nagy földbirtokosok kiséjítetésének tekinté a proletariatus javára. Veszélyesebb volt még az ut, melyet Grachus vön. Ki a senatus ellen valami igazgatási szabályt vitt keresztül az forradalmat csinált. Forradalom volt az alkotmány szel-

leme ellen, midőn Grachus az állam-jóságok kérdését a nép elébe hozta. A főhatalmu népgyűlés tömeg volt, melyben a polgárság neve alatt néhány száz vagy ezer a főváros utcáiból véletlenül összeszedett egyén értekezett s szavazott. „Ha ezen tömegeknek a kormányzásbai avatkozás megengedett s a senatus kezéből az eszköz az olyan avatkozás elhárítására (a tribuniciai tilalom) kicsavartatott, ha, mi több, ezen polgárságnak a közjövedelemből maga magának földeket a hozzávalóval rendelni megengedett, ha mindenkinek, kinek a viszonyok s a proletariatusnál befolyása lehetségessé tevék, az utcákon néhány órára uralkodni, a lehetőség megnyílt, javaslatának a főhatalmu népakarat törvényes bélyegét adni, akkor a népszabadságnak nem kezdetéhez, hanem végéhez, nem a democratiához, hanem a monarchiához jutottak el.“ — Eltökéltebben s eszmélettebben haladott a forradalom utján az ifjabb fivér. Ő a fővárosi proletariatuson kívül az új eskütszéki rendszer által a frigyeseket a maga részére vonta, s azáltal egy időre a főhatalmat bírta. Ha terveivel végtére hajótörést szenvedte, akkor annak oka csak eszközeinek hiányosságában keresendő, melyek más érdekek s szenvedélyek által könnyen áthangoltathattak. „C. Grachus politikai gyűtőgató volt; nem csak a százéves forradalom, mely tőle kezdetét vevé, az ő műve, hanem mindenek előtt ő az igazi szerzője ama rettenetes proletariatusnak, mely a népfélség fintorával egy félév-ezred lefolyása alatt lidércként a romai államot nyomasztá. S mégis a politikai bűnösök ezen legnagyobbika egyszersmind honának rendezője is. Alig van egy rendező eszme a romai monarchiában, mely nem terjedne vissza C. Grachusig. . . . Ezen ritka férfiban igazság és bünsúly, szerencse és szerencsétlenség anynyira van egymásba fonódva, hogy itt talán illő, mi a történelemnek csak ritkán illik, az itélettel elnémulni.“

(Folytatjuk.)

Uti tárca töredék-*)

(Vége.)

Velence. Tizian Annunciata oltárképe felülmulja mindazt, mit Velencében e nemben a velencei festők királyától látni lehet. Az oltárkép márvány keretének hidegsége, meg fölírása: „Ecce ancilla domini“ ellentét képez azon hő értelemmel és melegséggel, s azon menyei magasztosultsággal, mely a festményről lesugárzik. Szébb és tökéletesb Máriát nem láttam Tiziántól. Velence Salvator egyházában, és a San Rocco scuolában hasonló ábrázolású képek szemlélhetők tőle. Az utóbbi kicsin mű. A Salvatori képet pedig a százados életű művész hanyatló aggkorban készíté, s ez felfogásban, színezési hőségben, és ecsetelési biztosságban távolról sem hasonlít trevisói gyönyörű művéhez. Itt a szent szűz a háttérben szép kilátást nyújtó oszlopos nyílt csarnokon térdelve, s az égből reá származó fénysugár

*) Lásd a Delejtű 8. számát.

világításában fogadja az angyal hírül hozatalát, és szü- zies megadása jeléül, kezét mellén nyugtatja. A dona- tor alakja háttérben a csarnok oszlopa mellett látható. Ezen művét Tizian kora, s művészete virágzó szakában biztos kézzel, éles láttehetséggel, s fiatal erőben ra- jongó képzeménnyel készíté, s a carnationak természe- tes elevenségét, a nőszépség eszményképét, meg a szí- nek harmoniáját állítá szemeink elébe, minőt a festő- művészet legremekebb alkotásain szemlélünk csak.

Paris Bordone 1500 év táján Trevisoban előkelő szülőktől származott művész, és Tizian tanítványa, fe- lette érdekes művekkel gazdagítá szülővárosa domját. A Krisztus születési oltárképén, melyet a megrendelő Alvise Rover gróf arcképével ékesíté, ismeretlen egyén szentségtelen dulást követe el. A megrendelő gróf arc- képe két izben, s utoljára 1829. évben kivágatott a képből, s a másodszori merénylet után a kép kijavit- tatlanul hagyatott. — Másik oltár képe Szent Lőrinc vértanút szent Péter, Jeromos, keresztelő János és Se- bestyén környezetében ábrázolja. A középen féloszlo- pon álló szent Lőrinc nőiesen gyöngének látszik ugyan, de társai környezetében, s ezek erőteljes férfias alak- jaikkal együtt gyönyörű csoportozatot képez. Sajná- landó : hogy a háttéri levegő idő folytán megsötétült, mely által a világítás hatása enyészik. A festmény alul látszó két angyallal, későbbi időben és más művésztől, láthatólag meg van toldva. A sekrestyében végezettül, melynek Dominici-féle festményét már bemutattuk, még egy igen érdekes művével találkozunk Bordonenak. A kép az evangéliumi hat mysteriumot ugymint : hírül hozatal-, születés- kalvaria-feltámadás- menybemene- tel- és transfiguratio a Tábor hegyen, egymás után, következőké állítja szemünk elébe. A deszkára festett, és jól fentartott szép olajfestmény tájképi s építészeti részleteinek jó kivitele által is becsében növekedik.

Ezeken kívül Pomponio Amalteonak 1564. évben készített oltárképét — Girolamo da Treviso, Giambel- lini kortársának festményét 1466 évből, mely kora merev stíljében a Madonnát szent Sebestyén és Ro- kussal ábrázolja — s Francesco Bissolo szép oltárké- pét, mely Katalin, Jusztina, keresztelő János szenteket, meg a donatort állítja szemeink elébe, s mely deszkán tempera festésben Giambellini jobb műveinek hatásával bír, a velencei művészet aranykora hecses művei gya- nánt mutatjuk be, mikkel párhuzamban ujkori két oltár- kép a velencei Francesconi meg Giuseppe Morano tre- visoi származású festő dolgozatai, az olasz festészet jelenkori dicstelen állapotát bizonyítják. Ezek az egy- ház régi remek műveivel az egybehasonlítást sehogy sem állhatják ki.

Mielőtt trevisoi kirándulásunk főcéljára a Monte di Pietában őrizett Giorgione főlo festményre áttérnénk, futólag említjük még, hogy trevisoi látogatásunkat többi egyházainak megszemlélésére is fölhasználtuk. Velencei tapasztalásaink után ugyan is előre gyanítottuk, hogy utánjárásunk több jeles műnek szemléletével fog meg- jutalmaztatni. Várakozásainkban nem csalatkoztunk. A san Tonisto egyházban Carletto Cagliari, és Jacopo

Bassano, — a San Leonardoban Jacopo és jeles fia Giovanni Bellini, — a San Maria Maddalenában végre Paolo Veronese s korán elhunyt fia Carletto Cagliari jeles művészek dolgozataival, velencei régi ismerőseink gyanánt találkozánk, s újra meggyőződünk, hogy a lombard-velencei királyság nagyszámu egyházai ugyan anyyi, s kiapadhatlan forrásait képezik, az olasz föld ezen vidékein hajdan hatalmas virágzású művészetnek.

Giorgio Barbarelli, testi s szellemi nagysága után egyszerűen Giorgione azon festménye, mely Trevisoba kirándulásunkat voltaképp okozá a Monte di Pietà — zálogház — hivatalszobái egyikében őriztetik. Compo- sítíója felül a velencei procuratiák műkereskedésében látott rosz másolat, és Conti photographiája után némi előleges fogalmam már volt. A zálogház hivatalszobáit az intézet jótékonyságait igénybe vevő, szegény nép- osztály jóformán megtöltötte volt, midőn a főnök szí- vességből azon teremig jutottunk, melyben az arany- keretes, befüggönyözött, és tetszés szerint mozgatható kép, kisebb skizzéjével együtt a falon csüngött. A fel- fogás sajátos a képen. Megváltónk holt tetemére kő kávas sir felett három angyal hajlódik, és mig jobbról tájképet szemlélünk, addig az angyalkar baloldalon a Megváltó testétől kezdve végtelenségig látszik a távol- ban elnyulni. Baedeker állítása : hogy a képet Gior- gione elkezdette, s halála után Tizian végezte be, első pillantásra valónak bizonyul, mert csakugyan két mo- dort szemlélünk rajta. Tizian ecsetelése jobb oldalon vastagabb aláfestés mellett átlátszóbb, s a hátat mutató angyal, meg a holt Krisztus balcomb carnatioján legin- kább kitűnik, mig Giorgionenak genialis könnyű ecse- telése inkább a baloldalon marad.

S a képpel szemben kétség támad, hogy mit akart volta- kép Giorgione általa ábrázolni, miután az Üdvözítők holt tete- mének angyalok által a sirba fektetését, vagy abbul kivételét egyiránt jelentheti, s mind a két felfogás, az elfogadott ese- mények valódiságával, és szentirással ellenkezik. A remek művel szemben azonban ily észlelések csakhamar enyésznek; mert végre is nem azt nézzük hogy mit, hanem hogy miként ábrázol? s itt osztán kérdésünkre a lekielégítőbb választ ad- juk önmagunknak; mert a velencei iskola első rendű két csil- laga, mig élt egymás vetélytársra átalakult, s egyesült szellemi manifestatio gyanánt tünend fel előttünk.

És a sok szellemi élv után, végre anyagi tápról is kelle gondolkoznunk. Az olasz példabeszéd mely következőleg hang- zik : „Pan Padovan, vin Vicentin, donne Veneziane, trippe Trevisane“ magyarul : paduai kenyér, vicsencai bor, velencei nők, trevisoi pacal; Trevisonak a legértéktelembbet juttatja, de mivel helyben lételünk alatt ezt nem izlelni pótolhatlan mu- lasztásnak tartottuk volna, az anticco allbergo allcervo-hoz tér- tünk be, s olaszos étkezés mellett a trippe trevisanet szintén megizleltük, mely azonban zsemle s pacal levesnél egyéb nem vala; s így finyás magyar inyünket ki nem elégítette.

Estve vasuton Velencébe újra visszatértünk.

Ormós Zsigmond.

Levelezések.

Pest, március 23-án 1859. Sokan azon hitben élnek, miszerint a böjt multságok dolgában oly szegény, hogy még a tárcász találékonyságát (ha van t. i.!) is hozzá véve, sem képes egy szemlére anyagot nyújtani; pedig tessék elhinni, hogy sokszor a böjt oly jeleneteket is hoz szőnyegre, hogy hozzá képest egynémely ugynevezett soirée-dansante oly kicsi valami, mint egy ujjbkkori görög bölcs logikája Democritos bölcsessége mellett. — A par force dandyk p. o. a kik jó házasság reményében néhány vargát bankrottá tettek, és azon felül a fodrászok seregének alkalmat nyújtottak a papirtüzek sorába jutni, most megtért bárányokként olvassák Tatár Péter szivrepesztő historiáit, és irodalom barátokká kvalifikálják magukat: a bűnbánó hajadonok, kik némely hiszékenyt nemcsak fel — de be is ültettek, elkescredett szivvel és kigőzölgött szerelmök habzó hullámszatóban tollat ragadnak és irnak épületes — betűtalányokat a „sit transit gloria mundi“-ról; a practikus emberek röpiratokat irnak farsangi adósságuk lerovása tekintetéből, és a még practikusabbak irtóztatóan levágják az ily böjti szüleményeket, hogy miért merészelték meztelenül a világra jönni, holott tudniok kellett volna, miszerint igazat mondani csak álarcban szabad, s mind ezekből világosan kiderül, hogy a böjtnök is megvannak a maga kellemetességei. Csak hogy aztán ezen multságokban nem mindig van ám köszönet. No de mire való a köszönet? hiszen talán csaknem a háladatoság korszakát éljük?! — Sőt a mi több, a böjt még házasságkötésekre is ad alkalmat; már pedig az ily böjti házasságok ha másnak nem is, legalább a fukar apáknak lehetnek üdvösök, mivel a zsiros falatokat az időszakhoz képest tökéletesen kizárják.

Legközelebb is egy clökölő házasságról beszéltek a fővárosi körökben, és habár ezen házasság sem tért el a nagy világ azon szokásától, mely szerint a házasságok itt csak par convenience történnek, ezen összekelés iránt még is nagy részvét mutatkozott.

A völegényt mindenki ismeri, a ki a magyarok történetét ha csak hirtől is ismeri; de a menyasszonyt! — igaz hogy uralkodói vérből származik, hanem az újabb korban a vér-amalgamatio oly óriási haladást tön, hogy bizony bajos többé a születési privilegiumba bizni.

Tehát halljuk! a völegény neve „Attila“ a magyarok hős vezére; a menyasszony pedig egyszerűen „Egy királyné.“ Tessék már most ebből kiokosodni.

Pedig ugy van! Attila feltámadt, (tulajdonképen talán meg sem halt. A betűszedő.) és akár tetszik, akár nem, meg kell házasodnia. Szegény hős! már legalább választhatna saját tetszése szerint; de nem; a pénzkérdés még a hősöket sem ki-

méli meg, és így bár miként is vonakodjék a vitéz; alig ha fel nem öltöztetik dragonernek.

Ha hosszú a nap, sok bolondot beszél egy tárcairó — gondolja az olvasó — pedig nem mind bolondság, a mi nem okosság — gondolom én. Hogy tehát megértsük egymást, szolgálók egy kis felvilágosítással.

Legközelebb mult Józsefnapkor, mint a Teleky drámajutalom kiosztásának évnapjakor, a legnagyobb kíváncsisággal vártuk, vajjon melyik drámairónak van aranyos esze, és képzeljék önök, kíváncsiságunkkal úgy felsültünk, mint az egyszeri ember a ki okos embert keresett, és ujdondáshoz folyamodott.

Az academia azt hirdette, hogy minekutána a beadott drámák nem felelnek meg a várakozásnak, a száz darab arany a két kevésbbé nem jó dráma között fog elosztatni. (Teleky végrendelete csak egy drámára tüzött ki pályadíjt, hogyan lehet tehát kettőt jutalmazni oly módon, hogy egy se legyen nyertes; mert hiszen még az új számítás szerint is, 50 arany nem tesz százat.)

Hogy kik irták ezen drámákat, nem tudni; mert a pályázat oly szigorú titok alatt történt, hogy még néhány bíráló tag sem tudhatta meg, pedig ez már csak azért is szükséges volt, mivel egyik bíráló tag azt indítványozta, hogy a jutalom ne a dráma értéke, hanem az írók szerint szavazat utján osztassék ki. Én azonban ismeretségben lévén az academiái ajtónállóval, azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy megtudtam,*) sőt még azt is megtudtam, hogy a bíráló tagok sérelmet követtek el a szép nem iránt, a mennyiben a királynéra nem akartak szavazni, míg végre egy gentleman tagtársait Kniggére figyelmeztette, és így sikerült a királynénak hangra szert tenni. Most még egy másik bíráló tag látván a kabinet válságos helyzetét, azt indítványozta, hogy még egyszer szavazzanak, minthogy négy jó dráma van a pályázók között, (ez már a haute politikához tartozik) és ezen indítványon egy drámairó annyira megbotráncokozott, hogy méltó epéskedése folytán az academia elhatározta, hogy a drámák felett semmit sem határoz, hanem kinevez egy új „Jury“-t, a mely itél elevenek és holtak felett. Ez már aztán nagylelkűség, midőn az academia saját itélő jogáról lemond.

Kaiser Ernesztne a. is nagylelkűleg el akarja felejteni némely szini referens rágalmaikat és a közönség közönyét, és segíteni fog az operán, a mely kilépése által oly nagy hézagot mutat, hogy mellette egy bassista tátott szája csak úgy tűnik fel, mint egy kolibrinek orra lyuka. Hir szerint a tisztelt énekesnő Hunyady Lászlón, és a zsidónőn akar segíteni (van-e szükségük segélyre, nem tudom!) pedig szerény véleményünk szerint a segély inkább illetné Thusneldát, a ki Germania felett annyira buslakodik.

Bagolyfy.

*) Megtudta, sőt ki is fecsegte a Két garasos ujság is.

T Á R C A.

A sors álnoksága.

Novella.

Irta Thöbey. (Folytatás.)

Csak az első felvonás vége után vetett egy futólagos tekintetet szomszédjára, azután a gyér közönséget kezdé vizs-

gálni; csodálkozva vevé észre, hogy a páholyok mind üresek, egyet kivéve; ez egyen akadt meg tekintete. És valóban e páholy tartalma, ha levonjuk is belőle azt a sovány, sárga nevelőnő kinézésű, szüntelen igen hangosan franciául, és pedig valódi párisi kiejtéssel beszélő agg delnőt és azt a két látogatást tevő katona tisztet, sokkal több érdeket birna ger-

jeszteni bármily férfin, mint az egész közönség, mely leginkább criticusokból, jogászokból és szoba leányokból áll; az utóbbiaknak urnői, megvetvén és száraz mulatságnak tartván a szomorujátékot, szolgálat tevő sylphideiket jutalmazák zárt-székeikkel.

Ama páholyban tehát az említett három személyen kívül egy tizenhat évesnek látszó leány ül. Élénk szemei, gyönyörű metszésű piros ajkai szüntelen mosolygnak, mi arra mutat, hogy az ifju hölgy nincs nagyon meghatva a szinpadon előadott szomorú események által s nem tartja a sirást legfőbb mulatságának. Egész lényéből kitetszék, hogy a pezsgő, ifju vért nem zavarosítják mérges ábránd által tulcsigázott idegek, és roszt utra tévedt szellemi tehetségek által szült indulatosság, szeszélyesség.

Az ifju hölgy öltözete kissé tulterhelt, tulságos gazdag, mi hihetőleg a nevelőnő roszt izléséből származik.

E hölgy vonta magára delejes erővel a gyanutlan fiatal ember tekintetét, ki egészen el volt kábulva ennyi szépség által; egy előtte eddig csak hallomásból ismert érzés kezdett szívében helyet foglalni, melyben, bár regényeket nem igen olvasott, azonnal a szerelmét ismeré fel. Tekintete sokáig nyugodott az ifju hölgyön, végre a gyémántok, melyek ennek nyakán függtek, kényszeríték káprázó szemeit az elfordulásra.

— Ugyan kérem alássan, szólott István szomszédjához fordulva, nem tetszik tudni: ama hölgy bizonyára nagyon gazdag lehet.

— Fél millió —

— Fél millió! szólott István kezeit összecsapva és az idegent félbeszakítva, hisz az iszonyu.

— Fél millió jövedelme van, egészíté ki az idegen férfi.

— Mit tetszett mondani? kérdé István füleinek hitelt nem adva.

— Fél millió jövedelme van, szólott az idegen mosolygva.

A fiatal ember némán bámult szomszédjára. Ily összeg bár kit meglepne, hát még őt ki nem olvasta Monte Christót vagy a bolygó zsidót; mennyivel inkább őt, kinek nem volt sokkal több jövedelme félszáz forintnál. István alig tudott magához térni bámulatából.

— Szeretné ön ha ily összeggel birna? kérdé az idegen, folyvást mosolyogva.

— Oh akkor boldog volnék, felelé István azon gondolatlaltal, hogy ha oly gazdag lenne, talán birhatná ama hölgyet.

A függöny felgördülése véget vetett a beszélgetésnek, de István nem függött többé oly érdekléssel az előadásra, mint az előtt.

Az előadás vége után ismét látta István a színház előcsarnokában a szép ifju leányt, ki oly benyomást tett rá, mint más emberre egy tulvilági fényben uszó tündér tett volna. Most találkozott az ifju tekintete a hölgyével; István érzé, hogy arca setét piros lett és ijedten sütötte le szemeit s másfelé fordítá arcát.

István haza sietett; nem sokára ágyában feküdt, mély álom zárta le pilláit.

De álma most nem volt oly nyugodt mint rendszeren; máskor ritkán álmodott, vagy legalább mikor felébredt, nem emlékezett semmire. Most azonban másképp volt; midőn reggel felnyitá szemecit, feje tele volt a múlt éj eseményeivel, melyek persze csak az ő lelkében mentek vala véghez. Álmaiban csodálatos összetétben szerepeltek a szomorujáték személyei, a páholyban látott hölgy, a magas homloku szomszéd, a kövér asszonyság, ki mindig térdeire vetette a székpárnát, és a néma inas, ki a jegyet hozta vala. Ezen személyek a legzavartabb jelenetekben működve tüntek fel előtte. Többi álmait a következő fejező be: István törrel üldözé a kövér asszonyságot; meg akará boszulni fájó térdeit; végre utoléré a vastagsága dacára is igen gyors nőt s törét markolatig dőfé belé, mint a darabban Bánkban a királynéba; e percben ő maga oly öltözetben volt mint Bánkban, a kövér asszonyság pedig Gertrudra hasonlított; midőn

azonban a lábainál heverő áldozatra tekintett, a szép ifju hölgy meghalaványult vonásaira ismert; iszonyu fájdalomtól kinezva fel akart kiáltani, de Peturbán ki a magas homloku szomszéd vonásait viselte, mellére térdelt és befogta száját. Végre lerázá Peturt és fölébredt.

Feje fájt és gondolatai zavartak voltak a tegnapi szokatlan izgatottságtól; felkelt és megmosdott; a jéghideg viz kissé rendbe hozta gondolatait, de feje nem szünt meg fájni; reggelizni akart, de a turó nem esett jól, azután a másoláshoz fogott, de ez sem ment jól; többször elől kellett kezdenie az irást, mert eltévesztette és rosztul írta; majd kihagyott valamely szót, majd kétszer írta.

Indulatoskodni kezdett, mit eddig még soha sem tett; az eltévesztett irást szétépte mikor vakarással még lehetett volna segíteni a dolgon, most azon vette észre magát, hogy kezét és a tollat az asztalra nyugtatva s székeben hátra dölve, bámult ki a kis padlás ablakon, csakhogy a szállingozó hópolyhek helyett a gyémántos nyakláncu leányt látta; szóval a munka nagyon rosztul ment, s István már haragudni kezdett az ismeretlen jóltevőre, mikor eszébe jutott, hogy ha a színházban nem lett volna, a lelkét tökéletesen elfoglaló hölgyet sem látta volna, pedig ezt még sem kívánta; néhány napi munkaképtelenség sem nagy ár oly tekintetért, gondolá, ugy sem árt ha kissé pihenek; és István átlátván, hogy nem képes a munkát folytatni, eltette az irási készleteket.

Kopogtattak az ajtón s István „lehet“ kiáltására belépett a tegnapi zártszékbéli szomszéd.

István meglepetve kelt fel.

— Minek köszönhetem e váratlan szerencsét? mondá a fiatal ember.

— Én Hidfőy András ügyvéd vagyok, kezdé az idegen; igen fontos ügy vezet önhöz, édes István ur.

— Fontos ügy, én hozzám? lehetetlen uram; téved ön a személyben.

— Oh éppen nem, szólott Hidfőy leülve, igen jól tudom, hogy azon István urhoz van szerencsém, kit Szabó János marosszegi plébános nevelt fel.

— Valóban az vagyok, mondá az ifju csodálkozva; sziveskedjék tehát előadni az ügyet.

— Ön, tisztelt fiatal ember, Magyarország legelőkelőbb mánás családjai egyikének tagja, s roppant vagyon törvényes örököse. A nevet megtagadták öntől, s a vagyont más bitorolja.

István ámulva, szédülő fővel hallotta az ügyvéd szavait: azt hívé, hogy még mindig a múlt éjszakai zavart álmok üzik vele játékokat.

— Ügyvéd ur, mondá meredt tekintetét Hidfőyre szegezve, nem tudom én álmodom-e, vagy ön álmodott-e?

— Higyje el, kedves ifju barátom, szólott Hidfőy András mosolygva, hogy egyikünk sem álmodik; a mit mondék, az mind igaz; én megkezdeni szándékozom a pert az ön vagyonának jelenlegi birtokosa ellen.

— De kérem, magyarázza meg nekem, hogy mire alapítja e hihetetlen állításokat? Tudja ön, hogy én miként kerültem a jó marosszegi plébánoshoz?

— Ezeket én igen jól tudom; sőt még azt is tudom, hogy ki tette önt azon helyre, hol a marosszegi plébános állt megtaláltatott.

István kételkedve tekintett a beszélőre.

— Mind a mellett azonban, hogy az igazság ön részén van, s ezt minden gondolkodó ember át fogja látni, mind e mellett nem bizonyos, hogy a törvény előtt el fog ismerettni ön joga; némely bizonyítványok hiányzanak; ezeket azonban más módon reményem pótolhatni. Azért ne építsen ön légvárat, ne bizzon nagyon ügyének jogosságában, hogy a csalatkozás nagyon fájdalmas ne legyen. Talán nem is volt helyes, hogy önt ily álmokba ringattam, s bizonytalan reményekkel zavartam élete nyugalmát; de tudta nélkül nem akartam megkezdeni a pert; azért tehát kérem ön beléegyezését.

(Folyt. köv.)

Heti szemle.

— Szabadka város az 1858-ik évi december 23. kelt cs. nyiltparancs által azon állapotba van helyeztetve, hogy közlegelőinek egy részét telepítésekre fordíthatja, és e célra Ráchoistye, Bátság és Négyes határ pusztáit tűzte ki. — Ezen puszták 1438 (catast.) holdat foglalnak magokban, és pedig a fekkönyvek szerint: 187 hold szántó földet, 1175 hold legelőt, 76 hold homok (eddig haszonvehetlen) földet. Az adómunkálatokban a tiszta jövedelem 3475 frtra van felvéve. A nevezett puszták 60 család számára ugyan annyi részre lesznek felosztandók. Minden családnak belső telkűl 3, külső telkűl 15 catast. hold fog kimeretni. A belső telken legfeljebb 1860. évi ápril végeig egy lakházat kell legalább 2 szobával és a szükséges gazdasági épületekkel ellátottan felépíteni. A belső telekből 2, és a külső telekből 5 hold elválasztható, és a telepítvényes tetszése szerint el is idegeníthető. Törvény szerint fel lesz az új község mentve a földadó alól 6 évre, a házostály, a személyes kereseti, nem különben az I. osztályi jövedelmi adó alól 15 évre; továbbá a közmunka alól szintén 15 évre. Az előbbi pontban érintett törvényes kedvezményeken kívül a város a fontosabb meghatározott föld mennyiséget az új telepnek két évre ingyen használatul fogja átengedni. Kötelezi magát Szabadka város, az új községnek a lelkész tartására 30, s a tanító segélyezésére 15 holdat, ezen felül a paplak — községház, és az iskolaépület számára 3 hold belső telket átengedni; továbbá egy ideiglenes templom, nem különben a paplak, — községház és iskolák építésére szükséges költségeket 5000 frt, erejéig, 5% kamatozás mellett előlegezni. A város kiköti magának, hogy a telepedők vallott nemzetiségükre nézve magyarok, és vallásukra r. catli. legyenek. Fentartja magának a város az új községben az italmérsi és malom jogot, (regale) aláveti mindazonáltal magát azon megváltási szabályoknak, melyeket a m. kormány ezen javadalmakra nézve megállapítani célszerűnek talál. A telepedési szándék f. é. július végéig bejelentendő, később jelentkezők is befognak ugyan vétetni, de csak annyiban, a mennyiben ezt a lehetőség megengedi. Az egyes telepföld részletek f. é. septemb. elsején nyilvános árverés útján fognak eladatni, mely árverésre mindazon jelontkezők, kik a telepedési kellekeket kimutatták, személyesen meghívandók lesznek. Az eladás a helyszínén történik és pedig földrészletenkint egy a bel, mint a kültelepre nézve. Tartozik minden árverelő magát 10% bánat pénzzel ellátni, és ezt a legtöbbet ígérés esetében azonnal lefizetni. —

Ezen tudósítás, reménylünk sokakat fog érdekelní, mert az elzárkozottság ideje, mely e derék várost eddig fejlődésben hátráltatá, nem sokára lejár, a közlekedési eszközök kiágazásával. Honfaink tehát, kik közül többen a Dunafejedelemségekben, vagy a belföld oly vidékén kerestek jobb jövőt, melyen elszigetelt nemzetiségük veszélyeztetve volt, minden esetre jobban tesznek, ha a sokféle előnnyel kínálkozó szabadkai területet választják.

— A Magyar Sajtó a jövő ápril hó elejétől fogva kisebb alakban mint eddig, de mindennap fog megjelenni, — a mit az olvasó közönség érdekében célszerűnek tartunk.

— Hunfalvy Pál, az összehasonlító nyelvészet legtevékenyebb képviselője a finn tudós társaság által Helsingforsban levelező tagjává választatott. Az erről szóló oklevél f. é. febr. 24-én kelt, és Elias Lönnrot által mint elnök, Sven Gabriel Elmgren által mint titkár aláíratott. A finn társaság nemzeti nyelvén ezen címet viseli: Suomalainen Kirjallisuuden Seural, — azaz, szösz szerint: finn irodalmi társulat.

— Párisban egy 39 esztendőss asszony febr. 21-én leánygyermeket hozott világra. Az orvos, ki a lebetegedés után hivatott, megjegyzi, hogy az asszony még egy második gyermeket várhat. Az asszony azonban harmadnapra felkelt, felöltözködött, és háztartása után látott. Végre március 2-án — kilenc nap a leány születése után, — fiúval betegedett le.

Mind a két gyermek legjobb egészségnek örvend. A fiú sokkal erősebb a leánynál. Az anya a második lebetegedés alkalmával nem volt betegebb mint az elsőnél. Az ikrek előtt már 7 gyermeke volt.

— A szab. dunagőzhajózási társaság Zimony és Szeged között is megnyitotta az utasszállítást. Indulás: fölfelé Zimonyból Títelre és Szegedre minden szerdán este, a Sziszeckről jövő utasszállító gőzös megérkezése után; Títelről Szegedre minden csütörtökön virradatkor. Érkezés Szegedre csütörtökön este; lefelé Szegedről Zimonyba minden vasárnap reggel. — A vaspályán Szegedre érkező utazónak, kik gőzhajón akarnak a tiszai állomásokra és Zimonyba utazni, megengedtetik, hogy még azon éjjel a hajóra menjenek. Egyszersmind tudatja az igazgatóság, hogy a Pestről Bécs felé utazók az oda- és visszautazásért egyszerre tevén le a dijt, a következő árleszállításban részesülnek: Pestről Bécsbe és vissza I. hely 11 frt. a. ért: II. hely 7 frt. 50 kr. a. ért; Pestről Pozsonyba és vissza I. hely 8 frt. II. hely 5 frt. 50 kr.; Pestről Győrbe és vissza I. hely 7 frt. II. hely 5 frt.

— Pályakérdés: „Hogyan lehetne egy lelkipásztornak valamely helységben amaz iszonyu káromkodásokat. u. m. Istenét, Jézusát, Krisztusát, Máriáját, szentségét sat. legbiztosabban megszüntetnie?“ — A kérdést egy megnevezeteni nem akaró plebánus tűzte ki, és e célra 55 régi forintot küldött be a Tan. Lapok szerkesztőségének, mely a pályamunkák beküldési határidejéül f. é. sz. Péter és Pál apostolok napját hirdeti.

— Érdekes röpirat jelent meg: Buzgó ohajtás nemzeti hagyományaink, különösen a tájszógyűjtés ügyében,“ cím alatt (kapható 10 pkr. Pesten a kegyesrendiek épületében 2. emelet, 2-ik szám). Tartalma a Pesti Napló tárcájából is ismeretes, szerzője pedig az, ki a Delejtű 9—12. számaiban a néphagyományok gyűjtése ügyében oly melegen felszóllalt. A röpirat célja elszört nyelvsarjadéaink, tájszóink, hely-, család-, személyneveink, továbbá hagyományaink, s nép- és hitéleti szokásaink (milyenek az újévi, karácsonyi, pünkösdi, menyegzői sat. szokásaink) leírására és gyűjtésére serkenteni, buzdítani, addig, míg késő nem lesz, míg t. i. mindezeket a feledékenység örökre el nem temeti. Midőn e célra mindazokat figyelmeztetnők, a kik közvetlenül vagy közvetve képesek az ily hagyományok némelyikét annak nyilvánosságára hozatala által megmenteni, egyszersmind a tisztelt szerzőt is felszólítjuk, nyilatkozzék vajjon hová kívánja, hogy az ily adalékok és gyűjtemények küldessenek. Mert ha, a mit szívesen felteszünk, ezen a hagyományok érdekében történt felhívások viszhangra találnak, a gyakorlati kérdés lényeges része abban áll, hogy a részletes gyűjtések kinek adassanak át.

— Európában mintegy 5000 hirlap jelenik meg, az Egyesült-államokban azonban mintegy 4000 különféle folyóirat; legnagyobb rész hetenkint kétszer, s néhány közülök oly falukban, melyek alig bírnak 200—300 lakóval. Mikor leend Debrecennek, Szegednek, *) Szabadkának, H. M. Vársárhelynek, Kecskemétnek sat. sajtát magyar hirlapjuk?

— Lenhossek József kolozsvári tanár egyik művével a francia academiánál pályadijt nyert.

— Omoravicán és Pacséron, Bács megyében a „Krisztus követői“ nevet viselő vallásfelekezet ismét gyarapodik, s legújabb felfedezés szerint 86 egyén követi ezen hitágazatot. Közülök 80 reformatus, és 6 katolicus egyén. — Az egyház mind két részről törekedett hiveit visszanyerni, de azokban megrögzött az új vallás, és így minden mód ennek elnyomására eddig sikertelen maradt.

*) Éppen most olvassuk, hogy Burger Zsigmond ur engedélyt kapott egy hetenkint kétszer megjelenő „Szegedi Híradó“ című lapra, mely gazdasági és kereskedési érdeket képviselend. Szerkesztő nincs megnevezve.

Temesvári ujdonságok.

* Karagyorgyevits hg. városunkban igen jól éri magát; ő visszahuzó életet él, naponkint a vasúthoz sétál, hol őt a vonat megindulása gyönyörködteti. A hgi család a színházat is meglátogatja, de az Isten házáról sem feledkezik meg; most legközelebb a hercegnő a görög templomban levén, az egyház szükségletére 10 aranyat adott. A hg minden politikától elvonultan él, hogy megmutassa, mennyire nincs igaza Milos hgnek, ki jelenlegi lakhelye ellen tiltakozott, mivel ez Szerbországhoz közel fekszik. Itteni hitsorsosaival azonban szívesen találkozik.

* Műarusainknál láthatók már próbanyomatai azon képeknek, melyet a pesti műegylet ez évre tagjainak szánt. Oly benyomást tett ez ránk, mint a drágánt figurák a cukrárszok kirakatjaiban. Valóban nevetségés dolog ily képet választani műlapul, mely sem a műizlést mozditja elő, sem nemzeti közéletünkről helyes fogalmat nem ad. Mi legyen e képen magyar?

~ Színházi előadások: március 20-án „Warum traust er einem Doctor,“ bohózat. 21-én „Martha,“ opera. Téli Emilia k. a. a nemzeti színpad tagja, Lady Harriet Durham szerepében. Előadási modora, és éneklési jártassága jótékonyan hatott a közönségre, az intonatio azonban nem eléggé biztos, a hangalap nagyon mérsékelt, azért merészebb kísérletei nem is sikerültek. Ha az igazgató ur a tisztelt vendéghez hasonló másodénekesnőt szerződne jövő évre, ezt mindamellett nyereségnek tartanók. Kaspary k. a. (Nancy) ének közben nagyon elnyelte a szavakat, a miért is az opera sok szép részét nem élvezhetjük. Reichmann (Plunkett) ur szokott könnyűségével, és biztosságával énekelte. A bordalt ismételnie kellett a közönség kívánságára. Englisch ur (Lionel) jeles volt. Közönség mérsékelt számmal. 22-én „Mutter und Sohn,“ Birchpfeiffer-féle dráma. Lazzer ur sok érzellemmel képviselte Bruno szerepét, Zenero k. a. pedig a jellemzilárd, sőt tulzott szigorúságu tábornokné. Sachs k. a. is (Francisca) kiemelkedett némileg eddigi alárendeltségéből, Lenz k. a. (Selma) mai fellépését azonban nagyon bágyadtnak találtuk. 23-án „Frauenkampff,“ Scribe vigjátéka. Jelen nem lehattunk. 24-én először, és pedig Englisch ur javára: „Benyovszky“ (vagy mint a színlap írja: Graf von Benyovszky, oder Die Flucht aus Kamtschatka. Minek ez a címezés!) opera, Doppler Ferencről. Nem vagyunk képesek e szerzemény zenei becset magasabbra helyezni, mint Ilka operáét, kivált ha a szerző az utóbbinak vaudevilleszerű első felvonását átdolgozná. Az énekszámok nagy része táncnemű dallamokból áll, és a stílus egységének

hiánya egyetlenné teszi e szerzeményt a maga nemében. Hogy azonban sok szép részlet van benne, azt szívesen elismerjük. Mindjárt az első jelenetben Bodorfi ur (Chrustiew) csengő hangjával előadott dalával megnyerte a hallgatókat. Englisch ur (Benyovszky) ez uttal gyenge volt; nem volt ura hangjának, mely midőn erőt akart kifejezni, rezgett. Friedrich asszony (Afanasia) behizelgő kellemes dallamával a közönséget még leginkább buzditá fel a tapsnyilvánításokra. Reichmann (hetmann) és Reszler (Kudrin) urak kielégítők. Schinek k. a. (Feodora) mint közönségesen, képtelenségével csak faggatott bennünket. Az első felvonásban Malossy, Farkas és Kohn kisasszonyok által táncolt Mazurka csinos volt. Közönség, kivált a páholyokban nagyon gyéren. 25-én Jáborszky Mihály, első hegedűsünk javára: Hangverseny. A tisztelt művész, betegsége miatt, csak egyetlen ábrányyal (Beatrice di Tendából) örvendíthetett meg bennünket, különben a helybeli ezred zenekarának sok érdem jut a mai előadásból, általa Tell Vilmos, és Éjszakcsillaga nyitányai szép sikerrel játszattván. Részt vettek még Norsedné, Kaspary k. a. Reichmann, Friedrichné, Bodorfi, és mint műkedvelő Suchan ur. A közönség oly jó dispositióban volt, hogy a fellépőket kétszeres, sőt négyszeres kihívással tünteté ki, — igen nagy mértéktelenségnek azonban kell tartanunk, hogy a közönség az éjszakcsillagát, meg a négy utoljára nevezettek előadásait ismételtetni kívánta magának. Friedrichné Schubert hattyudalát éneklé, előbb azonban Egressy gyönyörű dalát: „Ez a világ a milyen nagy,“ oly kitünő hatással, mely kétkednünk hagy, vajjon lehet-e népdalaink előadásában ennél jellemzetesb és megindítóbbat kívánni. Suchan ur Ridley Kohn csárdását hegedülte, mondhatjuk, semmivel sem kevesebb tökélyvel, mint az itt nem rég megfordult Auer Lipót, sőt inkább tiszta kifejezésben, és a rhythmus magyaros színezésében tul is tett rajta. 26-án „Witzgungen,“ vigjáték.

Szerkesztői távirida.

Szathmárra. A dobrai népszokásokat megkaptuk és közölni fogjuk. Alsó-Kubinba. A beküldött tudósítás még is csak megjelent a Pesti Napló 63 és 64. számaiban; még pedig egész terjedelmében. Különböző örömet feleltünk volna kívánságának. — Az oklevelek kedvesek. Lugos. P. Adornak. Az ígért életrajzot mikor kapjuk? Magyar Béli. Bizonyosak vagyunk, hogy lapjaink innét elindítottak; a reclamatio folytán azonban, a második számtól valamennyi számot ujra is küldtük.

Zomborra. Az igazolást talán jövő számunkban adandjuk. Azt tartjuk egyébiránt, hogy szemes levelező sokkal érdekesebb dolgokat is találhat a nemzetgazdaság, társasági és szellemi élet köréből, melyek említésével az ottani érdekeket képviselni lehet.

Pozsonyba. Kn. N.-nak. Köszönjük a felvilágosítást.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

MOLL

SEIDLITZ PORA

Az utolsó világműkiállításán a hivatalos „Wiener Zeitung“ számai szerint minden hasonnemű házi gyógyszerek közt egyedül csak ez tüntetett ki érdemmel, s a nemzetközi esküszéknek ezen főhatalmu nyilatkozata által e készítmény fölülmulatlan minősége és dicséretreméltósága a bel és külföld minden hasonnemű készítményei irányában elvitázhatatlanul bebizonyított.

Egyedül központi szétküldő raktár: Bécsben a „golya“ című gyógyszertárban, Tuchlauben, Wandel-szálloda átellenében. — Ára egy bepecsételt eredeti skatulyának 1 frt. 12 krt. pp. Pontos használati utasítások minden nyelven.

Ezen, ezer példakban és sok évi tapasztalás után mint kitünőnek bebi zonyult Seidlitz-porok városon és vidéken most már oly általános elismerésre találtak, miszerint azoknak hire jelenleg az ausztriai birodalom határain messze tulterjed. Hogy mit képes miveln Moll Seidlitz-porainak biztos gyógyereje, nevezetesen gyomor és alhasi bántalmaknál, s hogy azok mily jelentékeny segítség nyújtanak májbetegség, hasszorulás, aranyér, szédülés, szívdobogás, vértudulás, gyomorgörös nyálkásodás, gyomorégetés s külömbféle nőnemi betegségeknel azt már mint bebizonyult tényt kell elismerni és számos gyenge idegzetű személyek e porok okos használata által már gyakran lényeges könnyebbülést és új életteröt nyertek.

Temesvárott rendeléseket fogad a fenebbi gyógy-szerekre Uhrmann M. papir- és mű-árus úr.